

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра грецької філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол засідання кафедри

«31» серпня 2021 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППВ4. Мистецтво перекладу та теорія інтерпретації

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Філологія. Переклад (новогрецька)

(назва)

спеціальність 035 Філологія

(код та найменування спеціальності)

спеціалізація 035.081 Новогрецька мова та література (переклад включно)

(назва спеціалізації)

факультет грецької філології та перекладу

(назва факультету)

2021-2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Мистецтво перекладу та теорія інтерпретації»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньою програмою «Філологія. Переклад (новогрецька)»

спеціальності 035 Філологія.

спеціалізація 035.081 Філологія. Новогрецька мова та література (переклад включно).

Розробник: Новицька О.А., к.філол.н., доцент кафедри грецької філології та перекладу

© МДУ, 2021 рік

© Новицька О.А., 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів –3	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки	вибіркова	
Семестрових модулів – 1	Освітня програма «Філологія. Переклад (новогрецька)»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ): Захист проектів		Семестр	
Загальна кількість годин -90		3-й	
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3,3 самостійної роботи здобувача - 2	Рівень вищої освіти: магістр	Лекції	
		14 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	
Індивідуальні завдання: 1 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

- для денної форми здобуття вищої освіти – 60\40

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу ознайомити з основними методологічно-стильовими принципами перекладу, ознайомити з тенденціями та напрямками герменевтики, виробити навички різнорівневої перекладацької інтерпретації

Завдання:

- засвоїти термінологічний та методологічний апарат герменевтики у зв'язку з перекладознавчими дослідженнями; основні школи герменевтичної думки в Україні та за її межами; рівні, моделі та підходи до інтерпретації тексту; ключові теорії інтерпретації літературного твору;

- вміти оцінювати творчість перекладачів у контексті розвитку методологічно-стильових принципів культури перекладу;

- здатність опрацьовувати й давати оцінку різним теоретико-критичним оглядам сучасного перекладознавства.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Начальна дисципліна «Мистецтво перекладу та теорія інтерпретації» дає такі можливості як: упевнено володіти державною та іноземною (новогрецькою) мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати новогрецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Передумови для вивчення дисципліни. «Мистецтво перекладу та теорія інтерпретації» базується на галузі перекладознавства. Ця дисципліна безпосередньо пов'язана і доповнює такі базові дисципліни, як «Вступ до перекладознавства», «Переклад текстів різних жанрів», «Основи художнього перекладу».

Компетентності та результати навчання:

- здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства;
- здатність створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів;
- здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Мистецтво перекладу та герменевтика перекладу: філософське осмислення та методологічні основи.

Філософія та мистецтво перекладу. Психологія перекладацької творчості. Мовоцентричність, текстоцентричність та діяльнісноцентричне перекладознавство. Герменевтика як філософська школа і літературна методологія. Романтична систематизація герменевтики (теорії Ф. Шлейєрмахера та В. Дільтея). Основи герменевтики М. Гайдеггера, Г. Гадамера, Поняття "герменевтичного кола", "надінтерпретації" та "конфлікту інтерпретацій". Перекладознавча концепція Дж. Штайнера.

Тема 2. Переклад як "герменевтичний рух" в українській перекладознавчій традиції.

Теорія словесності О. Потебні. Теорія тлумачення тексту І. Франка. Герменевтика як літературна естетика у працях М. Зерова, В. Державина, М. Рильського, Г. Кочура, В. Коптілова, М. Новикової, Р. Зорівчак..

Тема 3. Інститут перекладача. Проблеми соціології перекладу.

Перекладач як творча особистість. Суб'єктивність та суб'єктивізм перекладача. Сучасні концепції творчості у перекладі. Поняття "норми" та конвенцій перекладу. Теорія П. Бурдьє.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												

Мистецтво перекладу та герменевтика перекладу: філософське осмислення та методологічні основи.	30	5	5			20						
Філософія та мистецтво перекладу. Психологія перекладацької творчості. Мовоцентричність, текстоцентричність та діяльнісноцентричне перекладознавство. Герменевтика як філософська школа і літературна методологія. Романтична систематизація герменевтики (теорії Ф. Шлейєрмахера та В. Дільтея). Основи герменевтики М. Гайдеггера, Г. Гадамера,	30	5	5			20						

Переклад як "герменевтичний рух" в українській перекладознавчій традиції. Теорія словесності О. Потебні. Теорія тлумачення тексту І. Франка. Герменевтика як літературна естетика у працях М. Зерова, В. Державина, М. Рильського, Г. Кочура, В. Коптілова, М. Новикової, Р. Зорівчак. Інститут перекладача. Проблеми соціології перекладу. Перекладач як творча особистість. Суб'єктивність та суб'єктивізм перекладача. Сучасні концепції творчості у перекладі. Поняття "норми" та конвенцій перекладу. Теорія П. Бурдьє.	30	4	6			20						
Разом за змістовим модулем 1												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	90	14	16			60						

5. Перелік тем і зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	Мистецтво перекладу та герменевтика перекладу: філософське осмислення та методологічні основи.	Навчити оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.	5	РН 2

2	<p>Філософія та мистецтво перекладу. Психологія перекладацької творчості. Мовоцентричність, текстоцентричність та діяльнісноцентричне перекладознавство. Герменевтика як філософська школа і літературна методологія. Романтична систематизація герменевтики (теорії Ф. Шлейєрмахера та В. Дільтея). Основи герменевтики М. Гайдеггера, Г. Гадамера,</p>	<p>Навчити застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.</p>	5	PH 3
3	<p>Переклад як "герменевтичний рух" в українській перекладознавчій традиції. Теорія словесності О. Потебні. Теорія тлумачення тексту І. Франка. Герменевтика як літературна естетика у працях М. Зерова, В. Державина, М. Рильського, Г. Кочура, В. Коптілова, М. Новикової, Р. Зорівчак. Інститут перекладача. Проблеми соціології перекладу. Перекладач як творча особистість. Суб'єктивність та суб'єктивізм перекладача. Сучасні концепції творчості у перекладі. Поняття "норми" та конвенцій перекладу. Теорія П. Бурдье.</p>	<p>Навчити аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.</p>	6	PH 7

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до лекційних занять	10
2	Підготовка до практичних/семінарських занять	10
3	Підготовка до екзамену	10
4	Виконання індивідуальних завдань (захист проєктів)	30
	Разом	60

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання проводяться з метою набуття навичок застосування теоретичних знань у практичній діяльності перекладачів художніх творів. Форма проведення – обговорення перекладів.

9. Методи навчання

Навчальні лекції, семінарські заняття, переклади письмові та усні.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Оцінка за переклад уривку художнього твору.

11. Критерії оцінювання

90-100 балів: в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.

82-89 балів: достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив всі тестові завдання.

74-81 балів: достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

64-73 балів: в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.

60-63 балів: не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

35-39 балів: частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

0-34 балів: не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			50	100
T1	T2	T3		
10	20	20		

T1, T2 ... – підтеми змістового модулю.

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення:

Опорні конспекти лекцій, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.

14. Рекомендовані джерела інформації:

Обов'язкова

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. М. Зубрицької]. – 2-ге вид., доп. – Львів : Літопис, 2002. – 831 с.
2. Бахтин М. Естетика словесного творчества / М. Бахтин. – Москва : Искусство, 1979. – 423 с.
3. Гадамер Г. Герменевтика і поетика: вибрані твори / Г. Гадамер ; пер. з нім. – Київ : Юніверс, 2001. – 288 с.
4. Державин В.М. Про мистецтво перекладу: статті та рецензії 1927-1931 років / В.М. Державин; упоряд. О.А. Кальниченко, Ю.Ю. Полякова. – Вінниця : Нова книга, 2015. – 296 с.
5. Дерріда Ж. Письмо та відмінність. – Київ : Основи, 2004. – 602 с.
7. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад : на матеріалі англомовних перекладів української прози / Р.П. Зорівчак. – Львів : Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. – 215 с.

8. Зубрицька М. Homo legens : читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. – Львів : Літопис, 2004. – 352 с.
9. Ингарден Р. Художні цінності та естетичні цінності // Філософська думка. – 2005. – № 6. – С. 65-87.
10. Квіт С. Герменевтика: напрямки досліджень / С. Квіт // Слово і час. – 2006. – № 4. – С. 10-18.
11. Квіт С. Основи герменевтики: навч. посіб. / С. Квіт. – Київ: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2003. – 191 с.
12. Коломієць Л.В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу : (на матеріалі перекладів з англійської, ірландської та американської поезії) : монографія / Л. В. Коломієць. – Київ : Вид.-полігр. центр "Київський університет", 2004. – 522 с.
13. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : навч. посіб. / В. Коптілов. – Київ : Юніверс, 2003. – 280 с.
14. Крістева Ю. Полілог / Ю. Крістева ; пер. з фр. П. Таращука. – Київ : Юніверс, 2004. – 474 с.

Додаткова

1. Андрейчук Н.І. Метод інтерпретації у царині герменевтичних, лінгвосеміотичних та перекладознавчих студій / Н.І. Андрейчук // Іноземна філологія. – 2014. – Вип. 127. – Ч. 2. – С. 223-230.
2. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич ; МОН України, ЛНУ ім. І. Франка. – Київ : Довіра, 2007. – 205 с.
3. Губарець В. Редактор і переклад. Основи видавничої роботи з відтвореними текстами : навч. посіб. / В. Губарець. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2012. – 176 с.
4. Дерріда Ж. Трасування й диференція / Ж. Дерріда // Філософська і соціологічна думка. – 1995. – № 5-6. – С. 4-14.
5. Коптілов В. Від наукового синтезу до поетичного аналізу / В. Коптілов // Радянське літературознавство. – 1966. – № 5. – С. 45–56.
6. Коптілов В. Перекладознавство як окрема галузь філології / В. Коптілов // Мовознавство. – 1971. – № 2. – С. 50–57.
7. Кочур Г. Література і переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю : у 2 т. / Г. Кочур ; [упоряд. А. Кочур, М. Кочур]. – Київ : Смолоскип, 2008.
8. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – Київ : ВЦ "Академія", 2007. – Т.1. – 608 с.; Т. 2. – 624 с.
9. Новикова М.А. Проблемы индивидуального стиля в теории художественного перевода : (стилистика переводчика) : автореф. на соискание учен. степени докт. филол. наук : спец. 10.02.19 "Общее языкознание" / Новикова Марина Алексеевна ; Ленинград. гос. ун-т им. А.А. Жданова. – Ленинград, 1980. – 27 с.
10. Одрехівська І. Модель критики перекладу в рамках перекладознавчої концепції професора В. Коптілова / І. Одрехівська // Іноземна філологія. – Львів, 2013. – Вип. 125. – С. 123–129.
11. Рікер П. Гуссерль: аналіз його феноменології. Екзистенціальна феноменологія / П. Рікер // Читанка з філософії: у 6 кн. – Київ : Довіра, 1993. – Кн. 6: Зарубіжна філософія ХХ століття. – С. 201 – 213.
12. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 844 с.

15. Політика навчальної дисципліни:

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

16. Загальна інформація про навчальну дисципліну.

Назва навчальної дисципліни	Мистецтво перекладу та теорія інтерпретації
Освітня програма	Філологія. Переклад (новогрецька)
Рівень вищої освіти	Магістр
Кафедра, яка здійснює викладання	Грецької філології та перекладу
Викладач ПІБ, посада	Новицька Оксана Анатолівна, доцент
Консультації (дата, час, можливості онлайн консультування)	13.09.2021, 13.00, Skype
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на навчальному порталі МДУ	---
Компетентності та програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> -здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства; - здатність створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів; -здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів; -здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю лекції практи/сем/лаб
		лекції	практичні		
7	90\3	14	16	-	екзамен

В.о. завідувача кафедри

Юлія ЛАБЕЦЬКА

Гарант ОП

Оксана НОВИЦЬКА